

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

48. Rex Sinar. Vanlié debellatur à Tart.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

consilij bellici, pro ea libertate quam Reipublicæ Mandarinis erga Regem usurpant legum, & regni negligentem quantumuis illum cæli filium nuncupent, idemque Vanliè acerbius aliàs perstrictus est à monitoribus Mandarinis, metúque ac minis ab eo abstinet, à quo illum nec iuris, nec boni ratio dimouebat. Subsecutus libellum Præsidiis cometes ille ingens trimestri post, Nouemb. 10. anni huius 1618. debus inde quindecim trabs in cælo ignita, ductaque ex iis Mathematicorum præfagia Sinas tenere magno terrore attonitos; nec regem latebant qui totus erat in versandis consulendisque prædictionum libris, & Collegij sui Astrologis.

Hoc demùm tam vario, ac tanto strepitu expergiscitur Vanliè, bellum parat; Martio anni consequentis, aduersus Tartarum, militum educit sexcenta millia, pugnatur passim, dubio interdum, aduerso vt plurimum Marte. Donec totis virimque viribus commisso prælio, debellati sunt Sinæ, refertque Vagnonius se audisse, tùm multiplici veltatione, tùm iusto & vltimo prælio ad trecenta millia Sinarum occisa, & in iis florem bellatorum ac Ducum, tantus alios inuasit stupor, vt dicitarent Sinas ab equis Tartarorum vorari, & sorberi viuos. Campi dominus Victor, præda & spoliis immensum auctus Leoantensem cepit Metropolim, vrbes duas vicinas, igni dedit; octo fectè Pechinoleucis castra posuit; eaque Regem trepidatione, ac rerum omnium desperatione obruit vt cogitaret in oculis populi per mediam vibem aufugere, & iis metum palam suum exhibere, quibus nunquam exhibuerat maiestatem. Deterritus est ab eo proposito, quanquam ægrè, ne arx imperij suo Rege orbata desereretur simul à Ciuibus; & eius culpa Tartaro cederet. Tunc versus ad cælum, Mandarinis mutationem vestium & cultus in luctum; ieiunium omnibus indixit; restatus idem se quoque præstare, & sacrorum ingenti numero parentari militibus voluit quorum in campo iacebant cadauera; inferis animæ torquebantur. Erant Pechini tunc è nostris quinque in varia seiuncti, Saluatoris ædem seruabant fratres duo, cum Riccij sepulchro, quod ab vnguis Eunuchorum Doctor Paulus prosperè tutatus fuerat. Sacerdotum alterum habebat domi Nazarius è stirpe regia præstantissimus Christianus; alterum cum fratre, insignis armorum Mandarinus. P. Franciscum Sanhiaium Doctor Paulus elegit hospitem, suo profusus ex ingenio, & ardentissima fectum pietate. Agenti ergo cum illo scæpulis de sacra fidei propagatione succurrit animo posse in Coria, seu Coraio spe messis vberriam sementem fieri; nec fuit difficile ingeniose charitati conficiendi negotij modum inuenire: fuit ista illa pugn. qua profligati sunt à Tartaris Sinæ, cæsa sunt Coriorum millia ferè duodecim sed nemo in fuga, nemo infami à tergo vulnere, omnes aduersis confecti pectoribus, & gradu quem obtinuerant pugnando cecidere. Hinc certò inualuit, ad hoc animi robur si ars accederet, & meditatio campestris militiæ, fore Corios bello Sinis decuplo meliores. Ad

hoc

48.
Rex Sinar.
Vanliè de-
bellatur à
Tart.

hoc Paulus Doctor scripto docet mittendum in Coriam aliquem ex superioribus Mandarinis, qui gentem illam armorum vsui aduectat, ut stiumque ex ea conflet exercitum, qui vnâ & Sinis vt extra mundum Tartarorum impetus recundat. Hoc Pauli scripto, nihil potius probabilius venire, nihil rationum momento solidius, nihil inhihendo Synarum exitio certius. Hinc à Præsidibus armorum, supplex condidit ad Regem libellus qui festinato responso consilium probauit, huiusque est ad iter & præfecit executioni Doctorem Paulum cum extraordinaria potestate. Suam ipse ad hoc detulerat operam, quòd aliqui Mandarinis perinde ferè sit auelli extra Sinas vt extra mundum exulare: noui huius honoris velut missio cœlitus nuntio, totus in Deum animo effusus singulari se illius munere agnoscit ad regni vnus conuersionem adhiberi: nuntio mox Sambialium eodem beat, amboque in genua beneficij auctorem reuerentur, & suos illi denuò sudores vitæque aded in hoc fidei sacrosanctæ obsequium deuouent. Dumque vafarium tanto Magistratui paratur in externum regnum profecturo, libris ab se partim compositis, partim è Riccio depromptis parat in Coraij primùm, post toto deinceps regno illo Christi nomen, & legem inferre. In proinctu ad discessum stababat, cum grauissimus Consiliarius prudenti suo, sed maligno instinctus dæmone rem omnem disiecit, Pauli iacturam in Coriam ituri nulla sat in armis Coriorum peritiam præfandam fore potius in aulam si abesset, vocandum ad securitatem regni, quantò nunc minus ab aula remouendum: parem consilio, prospicientia, casibus elidendis huic esse neminem. Rebus in ruinam vt erant vergentibus, posse incidere, vt bono exercitu vtilior sit bonus Consiliarius. Non defuturum idoneum alium qui bello Corios aduectat, sic peritum ex iis fortemque exercitum præstò Sinis futurum nec defuturum excellentem Consiliarium. His persuasus Rex, mutauit sententiam, Pauli nihilominus illustre meritum dignitate auxit quinque gradibus altiori, etsi contra vsum morèque pugnatet aliquem fortuna omisissis gradibus desultim crescere. At is longè acerbius doluit præreptam sibi occasionem rei pro Christo eximie gerendæ Sinarum imperio pretiosorem, quàm repositis pro ea honoribus acquieuit. Sambialium quoque, vt iacturæ insignis, ita & inærois socium ex inuersione tanti negotij lugentem consolatus est, expectatione meliorum, quæ assecutus est postea, sed multo leuioris ad salutem hominum momenti. Occurrit hic anno 1613. ad medium Februarij, Nicolaus Trigaultius in Europam missus, quòd per necessarias ambages difficillimum iterum, sexto tandem vix anno peruenit. Passis in austrum velis & portus Indiæ obiens mercatorum negotiis celebres, applicat Bandaram, seu portum Bassium, in Sinus Persici faucibus, è regione Ormuzij situm. Illinc terra Bassorum Persidis delatus coactus est Euphratem radere, Bagadad, & Massul attingit quas Babiloniam veterem & Ninuam aiunt. Inde se in deserta Petreæ Arabiæ immisit, quibus

49.
Pia Doctoris
Pauli industria ad propagandam fidem.

49.
Disturbatur.

50.
Trigaultij
iter ex Sin.
in Europam
bono, vel
feliciter.